VYRIAUSIOJI ARCHYVŲ VALDYBA PRIE LIETUVOS TSR
MINISTRŲ TARYBOS
LIETUVOS TSR CENTRINIS VALSTYBINIS ISTORIJOS
ARCHYVAS

TRUMPAS AIŠKINAMASIS RUSŲ-LIETUVIŲ KALBŲ RAŠTVEDYBOS TERMINŲ ŽODYNAS (XIX a.—XX a. pr.)

КРАТКИЙ ТОЛКОВЫЙ СЛОВАРЬ ДЕЛОПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ТЕРМИНОВ (XIX в.—нач. XX в.) НА РУССКОМ И ЛИТОВСКОМ ЯЗЫКАХ

Vilnius, 1988

TRUMPAS AIŠKINAMASIS RUSŲ - LIETUVIŲ KALBŲ RAŠTVEDYBOS TERMINŲ ŽODYNAS (XIX a.-XX a.pr.)

КРАТКИЙ ТОЛКОВЫЙ СЛОВАРЬ ДЕЛОПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ТЕРМИНОВ (XIX в.- нач.XX в.) НА РУССКОМ И ЛИТОВСКОМ ЯЗЫКАХ.

Sudarė ir įvadą parašė:

VIDA GIRININKIENĖ, ALEKSANDRA TUMARINSON

Vilnius, 1988

Atsakingas redaktorius:

BRONISLOVAS VONSAVIČIUS,
istorijos mokslų kandidatas

Recenzavo:

LIETUVIŲ KALBOS TERMINOLOGIJOS KOMISIJA prie Lietuvos TSR Lietuvių kalbos ir literatūros instituto

LEONAS MULEVIČIUS,
istorijos mokslų daktaras

ANTANAS TYLA,
istorijos mokslų kandidatas

PRATARMĖ

Šis darbas-pirmas bandymas pateikti vienoje vietoje XIX a-XX a.pradžios carinės Rusijos valstybinio aparato bei religinių įstaigų pačią bendriausią terminiją rusų ir lietuvių kalbomis. Pagrindinis dėmesys skirtas terminams,vartotiems Lietuvoje.Svarbiausiu šaltiniu,parenkant terminus bei nustatant jų vartoseną, laikėme Lietuvos TSR centriniame valstybiniame istorijos archyve saugomus tuo metu Lietuvoje veikusių įstaigų,žinybų,organizacijų dokumentus.Pagrindinis žodyno tikslas - ne tik paaiškinti labiau paplitusių senųjų terminų vartoseną,bet ir patikslinti,o kai kur ir naujai pateikti jų pavadinimų vertimus į lietuvių kalbą,nes jie dar dažnai mokslinėje literatūroje ir kitoje spaudoje nurodomi skirtingai.Tokiu atveju šis leidinėlis galėtų pasitarnauti ne tik istorikams,bet ir kitų sričių specialistams,dirbantiems prie lietuviškos terminijos suvienodinimo,vertėjams, spaudos darbuotojams.

Šiame darbe apsiribota tik pačiu bendriausiu terminų paaiškinimu.Nustatyti tikslesnę kai kurių terminų paskirtį,jų vartojimo chronologines ribas ar paplitimą kol kas sunku,nes nėra detalesnių tyrinėjimų apie to laikotarpio valstybės aparatą Lietuvoje.Trūksta ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės įstaigų veiklos išsamesnių tyrinėjimų.Dėl tų priežaščių sunku pateikti terminų,nebūdingų carinės Rusijos kanceliariniam aparatui,tačiau XIX a. ir vėliau vartotiems Lietuvoje,apibrėžimus bei chronologiją. Toks darbas reikalautų gilesnių istorijos ir kitų mokslų studijų.

Leidinyje visai nėra kanceliarijų valdininkų rangų,nepilna religinių įstaigų terminija.Neatsispindi ir nauji XIX a. II-osios pusės bei XX a.pradžios terminai,atsiradę nutiesus geležinkelių linijas,įvedus telegrafą,pradėjus naudoti rašomąsias mašinėles. Šias ir kitas spragas tolimesniame darbe bandysime ištaisyti.

Į žodyną įtraukta dalis terminų, tiesiogiai nepriklausiusių raštvedybai, pvz., asignuotė, žyminė rinkliava, turto areštas, akcizas, nuomos sutartis ir kiti. Tokių terminų pateikimas mums atrodė svarbus, praplečiant valstybės aparato funkcijų supratimą bei paaiškinant kai kurią raštvedybos terminiją.

Sudarant žodyną, remtasi negausiais darbais apie carinės Rusijos raštvedybą (N.Varadinovo, D.Samokvasovo ir kt. autorių leidiniai), tarybiniais metais išleistais archyvistikos terminų bei dokumentų rūšių žodynėliais ("Словарь архивных терминов", M., 1966; "Краткий словарь архивной терминологии", M-Л, 1968; "Краткий словарь видов и разновидностей документов", M., 1974), bendro pobūdžio tyrinėjimais (N.Jeroškino, K.Mitiajevo ir kt. autorių darbai), Lietuvos TSR istorijos įvairiateminėmis studijomis, žinynais, enciklopedijomis.

Verčiant terminus, o ypač jų pavadinimus į lietuvių kalbą, susidūrta su sunkumais. Vienas jų yra tas, kad daug rusiškų pavadinimų neturi lietuviško atitikmens: pvz., церковный обыск pagal prasmę išverstas bažnytiniu liudijimu. Daug vienarušių terminų rusų kalboje turi kelis pavadinimus, pvz., налог, пошлина, подать)o lietuvių kalboje tik vieną atitikmenį, šiuo atveju-mokestis. Tokie pat sunkumai yra ir verčiant terminus: бумага, грамота, записка, лист -raštas; доклад, доношение, записка, извещение, сообщение - pranešimas ir kitus. Tikslesnis tokių terminų pavadinimų, atsižvelgiant į jų vartoseną ir specifiką, vertimas reikalautų bendro istorikų ir kalbininkų susitelkimo.

Žodyno struktūra rusų ir lietuvių kalbomis šiek tiek skirtinga. Pats terminų pateikimo principas yra vienodas: lygia greta pateikti tapatūs apibrėžimai rusų ir lietuvių kalbomis. Jei terminas reiškia dokumento rūšį, kuri neturi atmainų, tai žodžio

inversija netaikoma. Jei terminas išreiškia dokumento rūšį ir jo atmainas, tai panaudota žodžių inversija - atmainos nurodytos dokumento rūšies grupėje, pvz.: Список

- именной
- кондуитный

Rusų kalboje prieš dokumento rūšies atmainas dedamas brūkšnelis, nurodantis pagrindinį žodį (Список). Lietuviu kalboje tokiais atvejais nededamas brūkšnelis, o rašoma dokumento rūšies pirmoji raidė, pvz.: Sąrašas

vardinis s.

konduitinis s.

Taip daroma todėl, kad didelė dalis dokumentų rūšių atmainų lietuvių kalboje turi visai skirtingus pavadinimus, pvz.: список послужной verčiamas tarnybos lapu, o ne sąrašu, список статейный - tremtinio žinialapiu. Dėl visai vienodų terminų pavadinimų lietuvių kalba kai kurios nuorodos apibrėžimuose pateiktos rusiškai, pvz., aiškinant terminą padūmės mokestis(подать подымная) nurodoma: žr., Налог подымный (padūmės mokestis).

Šis darbas remiasi įvairių mokslo sričių tyrinėjimais. Todėl pastabas ir pasiūlymus prašome mums pateikti šiuo adresu: Vilnius 232015, Gerosios Vilties 10, Lietuvos TSR centrinis valstybinis istorijos archyvas. Už vertingas pataisas bei nurodymus, rengiant šį leidinį, dėkojame recenzentams, o taip pat filologijos mokslų daktarei profesorei L.Sudavičienei, istorijos mokslų kandidatams D.Butėnui, S.Jegelevičiui, M.Tamošiūnui bei visiems, prisidėjusiems prie šio darbo.

A

АКТ

I. Письменный официальный документ (или совокупность таких документов), удостоверяющий какое-либо юридическое право (договор, сделка) или действие.

2. Описание какого-либо события, составленное в присутствии представителей власти или свидетелей.

– выкупно́й

Акт о выкупе крестьянами земли (после 1863г.) по установленным расценкам и согласно специальным правилам.

АКЦИ́З

Государственный косвенный налог, которым облагались некоторые предметы широкого потребления, производимые внутри государства, напр., спирт, соль, сахар, табак, спички и др.

А́КЦИЯ

Ценная бумага (см.), свидетельствующая о вносе определённой суммы (пая) в общий капитал акционерного общества, дающая право на получение соответствующей части его ежегодной прибыли в виде дивидента (см.) и на участие в управлении предприятием.

АНКЕ́ТА

Лист, таблица (см.) вопросов и ответов, полученных в результате опроса определённого круга лиц и служащих основанием для исследования какого-либо общественного вопроса. см. также Лист опросный.

АРЕ́СТ ИМУ́ЩЕСТВА

Форма обеспечения денежного иска или взыскания наложением запрета на движимое и недвижимое имущество должника, что препятствует уклонению ответчика от исполнения судебного решения.

АРХИ́В

I. Место хранения документов в государственных, духовных учреждениях, в крупных поместьях, а также у частных лиц.

2. Совокупность документов и их хранилище.

ÃKTAS

I. Raštiškas oficialaus pobūdžio dokumentas (arba tokių dokumentų visuma), patvirtinantis kokią nors juridinę teisę (sutartį, sandėrį) arba veiksmą.

2. Kokio nors įvykio aprašymas, sudarytas dalyvaujant valdžios atstovams arba liudininkams.

išpirkimo a.

Aktas dėl valstiečių žemės išsipirkimo (po 1863 m.), pagal nustatytas kainas ir specialias taisykles.

AKCÌZAS

Valstybinis netiesioginis mokestis, kuriuo apdedami kai kurie šalyje gaminami plataus vartojimo reikmenys, pvz., spiritas, druska, cukrus, tabakas, degtukai ir kt.

ÃKCIJA

Vertybinis popierius (žr.), patvirtinantis nustatytos sumos (pajaus) įnašą į bendrą akcinės bendrovės kapitalą, suteikiantis teisę gauti atitinkamą dalį metinių pajamų-dividendą (žr.) bei dalyvauti įmonės valdyme.

ANKÈTA

Klausimų ir atsakymų lapas, lentelė (žr.), sudaryta apklausiant tam tikrą asmenų ratą, ir esanti pagrindu tiriant kurį nors visuomeninį klausimą. Dar vadinama Apklausos lapu (žr.).

TÙRTO ÃREŠTAS

Piniginio ieškinio užtikrinimo arba išieškojimo forma, paskelbiant draudimą skolininko kilnojamam ir nekilnojamam turtui. Tai neleidžia atsakovui išvengti teismo sprendimo įvykdymo.

ARCHŸVAS

I. Valstybinių, religinių įstaigų, stambių dvarų, o taip pat privačių asmenų dokumentų saugojimo vieta.

2. Sukauptų dokumentų visuma ir jų saugykla.

3.Учреждение, занимающееся сбором, хранением, упорядочиванием, научным исследованием документов, древних рукописных памятников и др.

3.Įstaiga,kaupianti,saugojanti, tvarkanti,moksliškai tirinti dokumentus,senus raštijos paminklus ir kt.

АССЕКУРА́ЦИЯ

Страховой договор, обеспечивающий возмещение убытков определённому лицу в случае материального ущерба, при несчастном случае и др.

ASEKURÃCIJA

Draudimo sutartis,užtikrinanti nuostolių kompensavimą tam tikram asmeniui,patyrusiam materialinę žalą nelaimingo atsitikimo atveju,ir kt.

АССИГНО́ВКА

Поручение, которым одно лицо-ассигнант дает право другому лицу-ассигнатарию получить от третьего лица-ассигната определённую денежную сумму.

ASIGNUÕTĖ

Pavedimas,kuriuo vienas asmuo-asignantas suteikia teisę kitam asmeniui-aisgnatarijui gauti iš trečiojo asmens-asignato tam tikrą piniginę sumą.

АТТЕСТА́Т

Свидетельство о службе, представленное начальником, со сведениями о заслугах, способностях,прохождении гражданской или военной службы; выдается аттестуемому при переходе на другую работу или при уходе в отставку.

ATESTÃTAS

Viršininko pateiktas tarnybos liudijimas su duomenimis apie asmens nuopelnus,sugebėjimus,atliktą pilietinę ir karinę tarnybą;išduodamas atestuojamam pereinant į kitą darbą arba išeinant į atsargą.

- зре́лости

Письменное свидетельство об окончании среднего или специального учебного заведения, дающее право на поступление в высшее учебное заведение.

brandõs a.

Raštiškas vidurinės arba specialiosios mokslo įstaigos baigimo pažymėjimas,suteikiantis teisę stoti į aukštąją mokyklą.

Б

БАНКНО́Т

Ценная беспроцентная бумага, выпускаемая банками для обращения и платежа и подлежащая обмену на металлические деньги.

BANKNÕTAS

Bankų išleidžiamas vertybinis neprocentinis popierius,skirtas apyvartai ir mokėjimams,kurį galima keisti į metalinius pinigus.

БЛАНК

Лист бумаги с названием государственного или общественного учреждения, от имени которого пишется текст.

BLÁNKAS

Popieriaus lapas su valstybinės arba visuomeninės įstaigos,kurios vardu rašomas tekstas,pavadinimu.

БУМА́ГА

I.Документ (см.) исполнительно-распорядительного или информационного характера.

2.Официальное письменное сообщение.

RÃŠTAS

I.Vykdomojo-tvarkomojo arba informacinio pobūdžio dokumentas.

2.Oficialus raštiškas pranešimas.

БЮДЖЕ́Т

I.Предварительная смета прихода и расхода предприятия на определённый период времени.

2.Финансовый закон, регулирующий распределение государственных доходов и расходов.

BIUDŽETAS

I.Preliminarinė įmonės pajamų ir išlaidų sąmata tam tikram laikui.

2.Finansinis įstatymas,reguliuojantis valstybės pajamų ir išlaidų paskirstymą.

БЮЛЛЕТЕ́НЬ

Краткое сообщение о событии, имеющем общественное значение.

BIULETENIS

Trumpas pranešimas apie įvykį, turintį visuomeninę reikšmę.

В

ВАЛОВО́Й ДОХО́Д

Весь доход предприятия без вычета расходов.

BENDROSIOS PAJAMOS

Įmonės visos veiklos pajamos,neatskaičiuojant išlaidų.

ВВОД ВО ВЛАДЕ́НИЕ

Акт или свидетельство, составленное на основании постановления судебных органов, о переходе права собственности (преимущественно по закону) на недвижимое имущество от одного лица к другому.

VALDYMO TEISIŲ PATVIRTINIMO (ĮVEDIMO Į VALDYMĄ)AKTAS

Teismo organų sprendimu sudarytas aktas arba liudijimas apie vieno asmens nekilnojamojo turto(dažniausiai pagal įstatymą) perdavimą kitam asmeniui.

ВВОД В НАСЛЕ́ДСТВО

Акт или свидетельство о переходе права на имущество после смерти его владельца (преимущественно по завещанию) к новому лицу - наследнику.

PAVELDĖJIMO TEISIŲ PATVIRTINIMO(ĮVEDIMO Į PAVELDĖJIMĄ) AKTAS

Aktas arba liudijimas apie turto perdavimą,mirus jo valdytojui(dažniausiai pagal testamentą),naujam asmeniui-įpėdiniui.

ВЕ́ДОМОСТЬ

I.Роспись каких-либо сведений или данных по определённым графам.

2.Список именной (см.)

- исповедная

Именной список (см.) прихожан, исповедовавшихся священнику.

- кли́ровая

Ежегодная ведомость о составе церковного клира: священниках, дьяконах, служителях.

ŽINIARAŠTIS

I.Kurių nors davinių arba duomenų sąrašas,sudarytas pagal nustatytas grafas.

2.Verdinis sąrašas(žr.).

atliktos išpažinties ž.

Parapijos tikinčiųjų,išpažinusių kunigui nuodėmes,vardinis sąrašas(žr.).

klero(dvasininkų) ž.

Metinis žiniaraštis apie bažnyčios klero sudėtį:kunigus,diakonus,kulto tarnus.

ВЕ́КСЕЛЬ

Письменное долговое обязательство установленной формы об уплате определённым лицом указанной денежной суммы в назначенный срок.

- перево́дный (тра́тта)

Письменное долговое обязательство установленной формы, согласно которому лицо, выдающее

VEKSELIS

Nustatytos formos raštiškas skolinis įpareigojimas tam tikram asmeniui sumokėti piniginę sumą numatytu laiku.

įsakytinis v. (trata)

Nustatytos formos raštiškas skolinis įpareigojimas,kuriame asmuo,išduodantis vekselį(tra-

вексель (трассант), поручает другому лицу (трассату) уплатить получателю векселя (ремитенту) или его доверенному лицу определённую денежную сумму в назначенный срок.

ВОЗЗВА́НИЕ

Письменное или устное обращение политических партий или общественных организаций ко всему народу или определенной общественной группе, призывающее к какому-либо действию или с целью распространения политических идей или взглядов. См. также Прокламация.

ВЫ́ПРАВКА

Справка (см.) по какому-либо вопросу.

ВЫСОЧА́ЙШЕЕ ПОВЕЛЕ́НИЕ

Письменное или устное предписание высшей государственной власти (императора), объявленное официальным органом, напр., Сенатом, или уполномоченным лицом, напр., министром.

santas)paveda kitam asmeniui (trasatui)sumokėti vekselio gavėjui(remitentui) arba jo pavestam asmeniui nurodytą piniginę sumą numatytu laiku.

ATSIŠAUKÌMAS, KREIPÌMASIS

Politinių partijų arbą visuomeninių organizacijų raštiškas ar žodinis kreipimasis į visą liaudį arba tam tikrą visuomenės grupę, kviečiant į kokią nors veiklą ar platinant politines idėjas bei pažiūras. Žr. taip pat Proklamacija.

PAŽYMÀ

Pažymėjimas(žr.) kokiu nors klausimu.

CÃRO(IMPERÃTORIAUS)ĮSÃKYMAS

Aukščiausios valstybės valdžios (imperatoriaus)raštiškas arba žodinis nurodymas, paskelbtas oficialios institucijos, pvz., Senato, arba įgalioto asmens, pvz., ministro.

Г

ГЕНЕАЛОГИ́ЧЕСКАЯ ТАБЛИ́ЦА

Поколенная роспись лиц, принадлежащих к одному роду.

ГЕ́РБОВЫЙ СБОР

Пошлина (см.), взимаемая государством посредством обязательного употребления заранее оплаченных гербовых марок или гербовой бумаги для написания разного рода документов и актов, подаваемых в государственные учреждения.

ГРА́МОТА

I. Распоряжение высшей государственной власти или руководящего органа местным учреждениям и должностным лицам. См. также Рескрипт.

2. Документ, выдаваемый государственным органом, об изменений существующих юридических отношений.

GENEALÒGINĖ LENTĖLĖ

Vienos giminės asmenų kilmės istorijos sąrašas pagal kartas.

ŽYMÌNĖ RINKLIAVA

Valstybei mokamas mokestis(žr.) už būtinai iš anksto apmokėtus herbinius(žyminius) ženklus arba herbinį popierių, naudojamą pateikiamiems į valstybines įstaigas dokumentams bei aktams rašyti.

RÃŠTAS

I. Aukščiausios valstybinės valdžios arba vadovaujančio organo potvarkis vietinėms įstaigoms ir pareigūnams. Žr. taip pat Reskriptas.

2. Valstybinės valdžios organo išduotas dokumentas apie esamų teisinių santykių pakeitimą.

– жа́лованная

Документ о предоставлении привилегии (см.) отдельному лицу, организации, общественному классу, сословию и др.

– похва́льная

Царская грамота должностному лицу за его службу.

– устáвная

Документ, определяющий поземельные отношения (площадь выделяемой земли, величина повинности) временнообязанных крестьян и помещиков в период с отмены крепостного права до утверждения выкупного акта (см.)

Д

ДЕ́ЛО

Совокупность документов (или один документ), относящихся к одному лицу или по одному вопросу, помещённые в отдельную папку (обложку).

apdovanójimo r

Dokumentas, suteikiantis privilegiją(žr.)asmeniui, organizacijai, visuomenės klasei, socialiniam luomui ir kt.

pagyrìmo r

Caro raštas pareigūnui už jo gerą tarnybą.

nuostatìnis(reglamẽnto) r

Dokumentas, nustatantis žemės santykius(skirtinės žemės plotą, prievolių dydį)tarp valstiečių-laikinų prievolininkų ir dvarininkų laikotarpiui nuo baudžiavos panaikinimo iki išpirkimo akto(žr.) patvirtinimo.

BYLÀ

Dokumentų kurinio nors klausimu arba apie asmenį rinkinys(arba dokumentas), laikomas viename aplanke

ДИВИДЕ́НТ

Часть прибыли, причитающаяся участникам коммерческого предприятия, а в акционерных обществах – часть чистого дохода, выдаваемая ежегодно акционерам соразмерно их участию в предприятии.

ДИПЛО́М

I.Свидетельство об окончании учебного заведения, обычно высшего.

2.Свидетельство высшего учебного заведения о присвоении ученой степени или звания.

– на дворя́нство

Документ, удостоверяющий принадлежность лица к дворянскому сословию.

ДНЕВНИ́К

Журнал (см.), в котором ежедневно записываются события общественной или частной жизни.

DIVIDẼNDAS

Pelno dalis, priklausanti komercinio verslo dalyviams, o akcinėse bendrovėse-grynųjų pajamų dalis, kasmet išduodama akcininkams, proporcingai nuo jų dalyvavimo įmonės veikloje.

DIPLÒMAS

I.Mokymo įstaigos, dažniausiai aukštosios, baigimo pažymėjimas.

2.Aukštosios mokyklos suteiktas mokslinio laipsnio ar vardo pažymėjimas.

bajõro vardo(bajorỹstės) d.

Dokumentas, patvirtinantis asmens priklausomybę bajorų luomui.

DIẼNORAŠTIS

Žurnalas(žr.), kuriame kasdien užrašomi visuomeninio arba asmeninio gyvenimo įvykiai.

ДОВЕ́РЕННОСТЬ

Договор (см.), согласно которому одно лицо (доверитель) уполномочивает другое лицо действовать от его имени в тяжебных, коммерческих, хозяйственных и др. делах.

ДОГОВО́Р

Документ о соглашении частных лиц, организаций или государств об определённом решении какого-либо вопроса или совместных действиях, имеющий характер юридического обязательства.

– аре́ндный

Юридически оформленное соглашение, по которому одно лицо предоставляет другому за определённую плату и на определённый срок право пользования его недвижимым имуществом (землёй, домом) и извлечёнными из него доходами.

IGALIÓJIMAS

Sutartis(žr.),kuria vienas asmuo(patikėtinis) įgalioja kitą asmenį veikti jo vardu teisme, komerciniuose,ūkiniuose ir kituose reikaluose.

SUTARTÌS

Dokumentas apie asmenų,organizacijų arba valstybių susitarimą dėl bendro kurio nors klausimo sprendimo arba bendrų veiksmų, turintis teisinio įsipareigojimo pobūdį.

nuomõs s.

Juridiškai įformintas susitarimas,kuriuo vienas asmuo suteikia teisę kitam asmeniui už tam tikrą mokestį nustatytą laiką naudotis jo nekilnojama nuosavybe(žeme,namu) ir gautomis iš jos pajamomis.

ДОКЛА́Д

Письменное или устное сообщение с кратким изложением сути дела, представляемого на рассмотрение высшей инстанцией.

– всепо́даннейший

Доклад министров непосредственно императору по вопросам, которые не подлежат предварительному рассмотрению никакими государственными органами.

ДОКУМЕ́НТ

Деловая бумага, диплом или свидетельство, подтверждающие какой-либо факт или право.

ДОНЕСЕ́НИЕ

Сообщение нижестоящего учреждения или должностного лица вышестоящему учреждению или должностному лицу по какому-либо вопросу.

ДОНО́С

Письменное заявление в государственное учреждение о подготов-

PRANEŠÌMAS

Raštiška arba žodinė informacija su trumpu reikalo,pateikiamo svarstyti aukštesnei instancijai, esmės išdėstymu.

nuolankiaũsias p.

Ministrų pranešimas tiesiog carui(imperatoriui)apie klausimus, nepriklausančius jokių kitų valstybinių organų išankstiniam svarstymui.

DOKUMẼNTAS

Raštas,diplomas arba liudijimas, patvirtinantis kokį nors faktą arba teisę.

PRANEŠÌMAS

Žemesnės įstaigos arba pareigūno informacija kuriuo nors klausimu aukštesnei.

ĮSKUNDÌMAS

Raštiškas pareiškimas valstybinei įstaigai apie nusikaltimo

ке или совершении преступления с целью возбуждения судебного расследования.

ДОСМО́ТР

Документ, фиксирующий результаты осмотра на месте происшествия.

- тамо́женный

Освидетельствование таможенными чинами предметов, провозимых через государственную границу с целью взимания пошлины (см.) и предотвращения провоза товаров, ввоз и вывоз которых запрещён законодательством.

organizavimą arba įvykdymą, siekiant, kad būtų pradėtas teismo procesas.

PATIKRINIMAS

Dokumentas, fiksuojantis įvykio vietos patikrinimo rezultatus.

muĩtinis p.

Muitinės valdininkų patikrinimas prekių ir daiktų, vežamų per valstybės sieną, siekiant paimti muito mokestį (žr.) bei neleisti juos įvežti ar išvežti, jeigu tai uždrausta įstatymu.

Ж

ЖА́ЛОБА

Официальное заявление в государственное учреждение с выражением неудовольствия по поводу действий частных или должностных лиц с целью защиты и восстановления нарушенных прав и наказания виновных.

SKŨNDAS

Oficialus pareiškimas valstybinei įstaigai, kuriuo išreiškiamas pasipiktinimas asmenų arba pareigūnų veiksmais, turintis tikslą apginti ir atstatyti pažeistas teises bei nubausti nusikaltusius.

- апелляцио́нная

Документ, подаваемый в высшую судебную инстанцию для обжалования не вошедшего в силу судебного решения или приговора низшей судебной инстанции.

apeliãcinis s.

Dokumentas, pateikiamas aukštesnei teismo instancijai, kuriame apskundžiamas neįsigalėjęs žemesnės teismo instancijos sprendimas arba nuosprendis.

ЖУРНА́Л

I. Форменная шнуровая книга или тетрадь, которая ведётся в государственном учреждении для записи постановлений, решений, протоколов заседаний.

2. Ежедневная запись каких-либо событий.

ŽURNÃLAS

I. Forminė persiūta valstybinės įstaigos knyga arba sąsiuvinis, kuriame užrašomi nutarimai, sprendimai, posėdžių protokolai.

2. Kasdieninis kurių nors įvykių užrašymas.

- входя́щей корреспонде́нции

Книга (см.) для записи краткого содержания и даты поступления всех документов в государственное учреждение.

gaunamũjų rãštų ž.

Knyga (žr.), kurioje trumpai pateikiamas visų valstybinėje įstaigoje gaunamų raštų turinys, nurodant jų gavimo datą.

- исходя́щей корреспонде́нции

Книга (см.) для записи краткого содержания и даты отправки всех документов из государственного учреждения.

siunčiamũjų rãštų ž.

Knyga (žr.), kurioje trumpai pateikiamas visų iš valstybinės įstaigos išsiunčiamų raštų turinys, nurodant jų išsiuntimo datą.

3

ЗАВЕЩА́НИЕ

Письменный акт, в котором завещатель указывает кому он оставляет своё имущество (частным лицам, организациям и др.) в случае его смерти.

ЗАКЛЮЧЕ́НИЕ

Документ, составляемый после предварительного следствия или дознания, в котором излагается мнение высшей инстанции о предании обвиняемого суду или о прекращении уголовного дела.

ЗАЛО́Г

Обеспечение долгового обязательства недвижимым имуществом, при котором, в случае несостоятельности должника, заложенное имущество переходит в собственность кредитора.

ЗАПИ́СКА

1. Лист бумаги с записью, коротенькое письмо.
2. Краткое изложение какого-либо вопроса.

TESTAMẼNTAS

Raštiškas aktas, kuriame asmuo nurodo, kam jis po mirties palieka savo turtą: privatiems asmenims, organizacijoms ir kt.

ĮŠVADA

Dokumentas, sudaromas po išankstinio tardymo arba kvotos, kuriame išdėstoma aukštesnės instancijos nuomonė apie kaltinamojo perdavimą teismui arba baudžiamosios bylos nutraukimą.

ŪŽSTATAS

Skolinio įsipareigojimo užtikrinimas, užstatant nekilnojamą turtą, kuris, skolininkui neišgalėjus atsiteisti, atitenka kreditoriui.

RAŠTẼLIS, LAIŠKẼLIS, RẼŠTAS, PRAMEŠĪMAS, ATMINTĪNĖ, UŽRAŠAI

1. Popieriaus lapas su užrašu, trumpas laiškas.
2. Glaustas kurio nors klausimo išdėstymas.

- докладна́я

Документ с кратким изложением сущности вопроса, представляемый делопроизводителем в определённую инстанцию для его рассмотрения.

- объясни́тельная

Документ, в котором приводятся дополнительные сведения по вопросу, который был недостаточно ясно изложен в других документах.

- па́мятная

Документ, в котором приводятся факты, сведения или их сводка по какому-либо вопросу.

ЗА́ПИСЬ

Документ, свидетельствующий о совершении какой-либо юридической сделки, заключении договора, принятии определённого обязательства и др.

- да́рственная

Документ, закрепляющий безвозмездную передачу имущества одним лицом другому.

áiškinamasis rãštas

Dokumentas su trumpu klausimo esmės išdėstymu, raštvedžio pateikiamas svarstyti tuos klausimus nagrinėjančiai instancijai.

áiškinamasis rãštas

Dokumentas, kuriame pateikiami papildomi duomenys klausimu, nepakankamai aiškiai išdėstytu kituose dokumentuose.

atmintìnė

Dokumentas, kuriame pateikiami faktai, duomenys arba jų sąrauka kuriuo nors klausimu.

ÃKTAS, RÃŠTAS

Dokumentas apie kokio nors juridinio sandėrio įvykdymą, sutarties sudarymą, tam tikrų įsipareigojimų priėmimą ir kt.

dovanójimo rãštas

Dokumentas, įteisinantis vieno asmens turto perdavimą be atlyginimo kitam asmeniui.

– фундушевая

Документ о пожертвовании денежных средств с благотворительной целью в пользу духовных учреждений.

ЗАПРОС

Документ, содержащий требование официального разъяснения, ответа или представления сведений по какому-либо вопросу.

ЗАЯВЛЕНИЕ

Письменное прошение, просьба.

fundacijos(paaukojimo) aktas

Dokumentas apie piniginių lėšų dovanojimą labdarybės tikslais dvasinėms įstaigoms.

UŽKLAUSIMAS

Dokumentas,reikalaujantis kuriuo nors klausimu oficialaus paaiškinimo,atsakymo arba duomenų.

PAREIŠKIMAS

Raštu pateiktas prašymas.

И

ИЗВЕЩЕНИЕ

Письменное сообщение о каком-либо событии или о проведении какого-либо мероприятия.

ИНВЕНТАРЬ

Подробное описание всего имущества, находящегося в имении, в государственном или духовном учреждении с указанием его ценности и приносимых доходов.

PRANEŠIMAS

Raštiškas duomenų pateikimas apie kurį nors įvykį arba pravestą priemonę.

INVENTORIUS

Išsamus dvaro,valstybinės ar kulto įstaigos viso disponuojamo turto aprašymas,nurodant jo vertę ir gaunamas pajamas.

ИНСТРУКЦИЯ

Распоряжение, издаваемое административной властью как дополнение закона и содержащее правила для руководства должностных лиц в решении дел.

ИСК

Прошение, подаваемое истцом в суд о восстановлении или защите частного гражданского права.

INSTRUKCIJA

Administracinės valdžios potvarkis,papildantis įsakymą bei nurodantis pareigūnams tvarkymo reikalų taisykles.

IEŠKINYS

Prašymas,ieškovo pateiktas teismui,dėl jo asmens pilietinių teisių atstatymo arba apgynimo.

К

КВИТАНЦИЯ

Документ, выданный государственным учреждением или должностным лицом и подтверждающий получение каких-либо материальных ценностей или денежных средств.

– рекрутская

Расписка, выдаваемая определённой инстанцией и подтверждающая приём рекрутов.

KVITAS

Valstybinės įstaigos arba pareigūno išduotas pažymėjimas, patvirtinantis kokių nors materialinių vertybių arba pinigų gavimą.

rekrutų k.

Atitinkamos instancijos išduotas pažymėjimas,patvirtinantis rekrutų gavimą.

КНИ́ГА

Совокупность записей по какой-либо теме, вопросам или видам документов, объединённых в общий переплёт.

- инвента́рная

Опись наличного имущества (скота, предметов домашнего обихода и др.).

- ка́ссовая

Бухгалтерская книга, служащая для записи прихода и расхода наличных денег.

- межева́я

Книга, содержащая описание границ (меж) уездов, поместий, вотчин, городских земель и др.

- метри́ческая

Книга записей о рождении, браке и смерти, которая ведётся причтом в каждой приходской церкви.

KNYGÀ

Raštų kuria nors tema, klausimais arba dokumentų rūšimis rinkinys viename aplanke.

inventõrinė k.

Disponuojamo turto (gyvulių, namų apyvokos daiktų ir kt.) surašymas.

kasõs k.

Buhalterinė knyga, kurioje užrašomos grynųjų pinigų įplaukos ir išlaidos.

sklỹpų, ribų, ẽžių k.

Knyga, kurioje aprašomos apskričių, dvarų, tėvonijų, miestų žemių ir kt. sklypų ribos.

mètrikų k.

Gimimų, sutuoktuvių, mirimų registravimo knyga, rašoma klero kiekvienoje parapijos bažnyčioje.

- окладна́я

Книга для записи суммы прямого налога, взимаемого с податного населения городов и сельской местности.

- рассы́льная

Книга для записи документов, которые высылаются по почте или передаются с рассыльными.

- расхо́дная

Книга для записи расхода денег, хлеба, соли, материалов товаров и др., которая ведётся в государственных учреждениях, поместьях, монастырях.

- родосло́вная

Книга, которая составляется губернским дворянским депутатским собранием и содержит роспись родословной членов одной или нескольких фамилий, имеющих право на потомственное дворянство.

ančdėlinė k.

Miestų ir kaimų vietovių apmokestintų gyventojų tiesioginių mokesčių sumos užrašymo knyga.

siuntų(siuntinių) registrãvimo k.

Knyga, kurioje užrašomi dokumentai, išsiunčiami paštu arba pateikiami išnešiotojams.

išlaidų k.

Valstybinėse įstaigose, dvaruose, vienuolynuose pinigų sumos, duonos, druskos, statybinių medžiagų, prekių ir kt. išlaidų registravimo knyga.

genealòginė(kilmės)k.

Knyga, sudaroma gubernijos bajorų deputatų susirinkime, kurioje pateikiamas vienos arba kelių bajorų giminių narių, turinčių teisę paveldimai bajorystei, kilmės sąrašas.

- шнуровáя

Книга с пропущенным через пронумерованные листы шнуром, оба конца которого припечатываются сургучными печатями к последнему листу; ведётся в учреждениях для записей денежных поступлений и важных документов.

КНИ́ЖКА

I. См. Книга

2. Небольшое печатное издание или тетрадь из сшитых различных документов с каким-либо текстом и местом для записей.

3. Часть названия некоторых информационных изданий.

- пáмятная

Периодическое издание губернского статистического комитета, в котором, наряду с общими для адрес-календаря сведениями содержатся статьи по демографии, этнографии, истории, археологии и др. данные по губернии.

suvertà(persiūtà) k.

Knyga su perverta per sunumeruotus lapus virvele, kurios abu galai paskutiniame lape užanspauduojami lako(smalkos)antspaudu; vedama įstaigose, užrašant pinigines įplaukas bei svarbius dokumentus.

KNYGẼLĖ, KNYGÙTĖ

I. Žr. Knyga.

2. Nedidelis spausdintas leidinėlis arba sąsiuvinis, sudarytas iš įrištų dokumentų su kokiu nors tekstu ir vieta užrašams.

3. Kai kurių informacinio pobūdžio leidinių pavadinimo sudėtinė dalis.

informãcinė knygùtė(atmintinė)

Gubernijos statistikos komiteto leidžiamas periodinis leidinys, kuriame be bendrų adresų ir kalendorinių duomenų pateikiami straipsniai apie tos gubernijos etnografiją, demografiją, istoriją, archeologiją ir kt.

- расчётная

Книжка, которая выдаётся каждому рабочему и в которой содержатся: условия найма, размер оплаты, налагаемые взыскания, а также извлечения из правительственных постановлений.

КОНВЕ́НЦИЯ

Договор (см,) между государствами по какому-либо специальному вопросу.

КОНТРА́КТ

Письменный договор, заключённый на определённое время, по которому одна сторона берёт на себя обязательства по отношению к другой стороне.

- бра́чный

Письменный договор, определяющий имущественные и личные отношения лиц, вступающих в брак.

atsiskaĩtomoji(atsiskaĩtymų) knygelė

Knygutė, išduodama kiekvienam darbininkui, įrašant: samdymo sutartį, darbo užmokestį, paskirtas nuobaudas, o taip pat pateikiant vyriausybinių nutarimų ištraukas.

KONVẼNCIJA

Sutartis(žr.) tarp valstybių kuriuo nors specialiu klausimu.

KONTRÃKTAS

Raštiška terminuota sytartis, kuria viena pusė prisiima tam tikrus įsipareigojimus kitai pusei.

sántuokos k.

Raštiška sutartis, nustatanti besituokiančių asmenų turtinius ir asmeninius santykius.

КОНФИСКА́ЦИЯ

I.Принудительное изъятие денежных средств, материальных ценностей и др. в пользу государства, осуществляемое по приговору суда.

2.Наложение ареста или изъятие из обращения произведений печати.

КРЕДИ́Т

Сделка, при которой одна сторона передаёт другой во временное пользование и на определённых условиях какие-либо ценности, напр., деньги, товары и др.

КРЕ́ПОСТЬ

Обобщающее название документов, которыми оформлются частно-правовые сделки купли-продажи.

- закла́дная

Документ о залоге должником недвижимого имущества, дающий кредитору право продажи этого имущества с торгов при неуплате долга.

KONFISKACIJA

I.Priverstinis piniginių lėšų, materialinių vertybių ir kt. nusavinimas valstybės naudai, atliktas teismo nuosprendžiu.

2.Arešto uždėjimas arba išėmimas iš apyvartos spaudos leidinių.

KREDITAS

Sandėris, kuriuo viena pusė perleidžia kitai pusei nustatytomis sąlygomis laikinai naudotis kokiomis nors vertybėmis, pvz., prekėmis, pinigais.

NUOSAVYBĖS RAŠTAS

Apibendrinantis pavadinimas dokumentų apie privataus pobūdžio pirkimo bei pardavimo sandėrių sudarymą.

įkaitinis r.

Dokumentas apie skolininko nekilnojamojo turto užstatą, suteikiantis kreditoriui teisę, neatgavus skolos, parduoti šį turtą varžytinėse.

- ку́пчая

Документ, которым оформляется сделка купли-продажи недвижимого имущества (сёл, деревень, земли и др.).

КУПО́Н

Отрывная квитанция, которая прилагается к ценным бумагам (см.), взамен которых учреждение, выпустившее бумагу, производит в установленные сроки платёж процентов или дивиденда (см.).

Л

ЛИСТ

Документ, удостоверяющий какое-либо право или содержащий какое-либо предписание.

- вво́дный

Свидетельство о вводе какого-либо лица во владение недвижимым имуществом.

pirkimo aktas

Dokumentas, apiforminantis nekilnojamojo turto (kaimų, žemės ir kt.) pirkimo-pardavimo sandėrį.

KUPONAS

Nuplėšiamas kvitas, pridedamas prie vertybinių popierių (žr.), vietoje kurių įstaiga, išleidusi tuos popierius, nustatytais terminais moka procentus arba dividendą (žr.).

RAŠTAS

Dokumentas, suteikiantis kokią nors teisę arba pateikiantis kokius nors nurodymus.

įvedamasis r.

Pažymėjimas, suteikiantis kuriam nors asmeniui teisę valdyti nekilnojamąjį turtą.

- закладно́й

Процентная бумага (см.) поземельных банков, выдаваемая заёмщикам под залог недвижимого имущества.

- исполни́тельный

Письменное распоряжение должностным лицам об обязательном исполнении решения гражданского суда.

- опро́сный

См. Анкета.

- откры́тый

I.Письменное предписание или свидетельство, выдаваемое должностному лицу на определённые полномочия.

2.Вид подорожной (см.) на требование почтовых лошадей или выполнение подводной повинности (см.).

- похва́льный

Свидетельство о хорошем поведении и прилежании.

įkaitìnis r.

Procentinis popierius(žr.),kurį žemės bankas išduoda skolininkui už nekilnojamojo turto užstatą.

vỳkdomasis r.

Raštiškas nurodymas pareigūnams apie būtiną civilinio teismo nutarimo vykdymą.

apklausõs lãpas

Žr. Anketa.

ãtviras rãštas

I.Pareigūnui išduotas raštiškas nurodymas arba liudijimas su tam tikrais įgaliojimais.

2.Kelionės lapo(žr.) rūšis,kuria reikalaujama duoti pašto arklius arba atlikti pastotę(žr.).

pagỳrimo r.

Liudijimas apie asmens gerą elgesį ir stropumą.

ЛЮСТРА́ЦИЯ ИМЕ́НИЙ

Проверка и описание государственных имений с целью определения количества крестьянских угодий, повинностей и доходности двора.

M

МАНИФЕ́СТ

I.Торжественное письменное обращение верховной власти к населению по поводу важного государственного события, напр., принятия законодательного акта.

2.Воззвание (см.) программного характера общественных организаций, политических партий или повстанцев к общественности или отдельному классу с изложением своих взглядов по определённому вопросу.

МЕ́ТРИКА

Выпись из метрической книги (см.) о дате рождения, бракосочетания или смерти.

DVÃRO LIUSTRÃCIJA

Valstybinių dvarų patikrinimas ir aprašymas,siekiant nustatyti valstiečių žemės dalių dydį, prievoles ir dvaro pajamas.

MANIFÈSTAS

I.Iškilmingas raštiškas aukščiausios valdžios kreipimasis į gyventojus dėl kokio nors svarbaus visuomeninio įvykio,pvz., įstatyminio akto(žr.),priėmimo..

2.Visuomeninių organizacijų,politinių partijų,sukilėlių programinis atsišaukimas(žr.) į visuomenę arba atskiras jos klases bei grupes,išdėstant savo pažiūras tam tikru klausimu.

MÈTRIKA

Išrašas iš metrikų knygos(žr.) apie asmens gimimo,santuokos bei mirties datą.

МНЕ́НИЕ

Письменное постановление присутствия о представлении дела на рассмотрение высшего уголовного суда с указанием степени виновности подсудимого.

Н

НАЁМ ИМУ́ЩЕСТВА

Договор (см.) об уступке права пользования имуществом другому лицу на определённый срок и за обусловленное вознаграждение.

НАКЛАДНА́Я

Письменный акт, служащий доказательством взаимных обязательств и прав сторон, заключивших договор о перевозке товаров.

НАЛО́Г

Обязательный платёж, взимаемый с граждан законодательным путём в пользу государства или местных органов власти; является главной статьёй государственных доходов.

NUOMONĖ

Raštiškas valdinės įstaigos nutarimas patiekti bylą aukščiausiojo baudžiamojo teismo nuožiūrai, nurodant teisiamojo nusikaltimo pobūdį.

TURTO NUOMOS SUTARTIS

Sutartis (žr.), apie teisės perleidimą asmeniui nustatytą laiką ir už lygtinę kompensaciją naudotis kito asmens turtu.

PREKYRAŠTIS, VAŽTARAŠTIS

Raštiškas aktas, nurodantis pusių, tarp kurių sudaryta prekių pervežimo sutartis, pareigas ir teises.

MOKESTIS

Privalomas mokestis, įstatymo tvarka imamas iš piliečių, valstybės arba jos vietinių valdžios organų naudai; yra pagrindinis valstybės pajamų šaltinis.

– подохо́дный

Прямой денежный налог, взимаемый государством со всей совокупности чистого дохода граждан.

– подъ́мный

Денежный налог, взимаемый государством с жилых строений.

– позе́мельный

Денежный налог, взимаемый государством с земли в зависимости от её доходности.

НЕДО́ИМКА

Часть платежей в пользу государства или местных общественных учреждений, не внесённая плательщиком к установленному сроку платежа.

НО́ТА

Официальное дипломатическое обращение одного государства к другому по какому-либо вопросу.

pajamų m.

Tiesioginis piniginis mokestis, kurį valstybė ima iš piliečių grynųjų pajamų bendrosios sumos.

padėmės m.

Piniginis mokestis, valstybei mokamas nuo gyvenamųjų pastatų.

žemės m.

Piniginis mokestis, valstybei mokamas nuo žemės, priklausomai nuo jos pelningumo.

NEPRIĖMOKA

Mokesčių dalis valstybės arba vietinių visuomeninių įstaigų naudai, apmokestinto asmens nesumokėta nustatytu laiku.

NOTA

Diplomatinis oficialus vienos valstybės kreipimasis į kitą kuriuo nors klausimu.

- вербáльная

Нота, написанная от третьего лица, без подписи, приравнимая к устному заявлению.

verbãlinė n.

Nota, parašyta trečiuoju asmeniu, be parašo, prilygstanti žodiniam pareiškimui.

О

ОБЛИГÁЦИЯ

Вид ценной бумаги (см.), выпускаемой государственными или частными акционерными компаниями с целью получения капитала для какого-либо предприятия.

OBLIGÁCIJA

Vertybinio popieriaus (žr.) rūšis, išleidžiama valstybės arba privačių akcinių bendrovių, siekint gauti kapitalo kuriam nors verslui.

ОБЪЯСНÉНИЕ

I. Судебная бумага, представляющая собой ответ обвиняемой стороны на частные, кассационные или апелляционные жалобы.
2. См. Записка объяснительная.

PAÁIŠKINIMAS

I. Teismo raštas, pateikiantis kaltinamosios pusės atsakymą į asmeninius, kasacinius arba apeliacinius skundus.
Žr.: Записка объяснительная
нал (Aiškinamasis raštas)

ОБЯЗÁТЕЛЬСТВО

Юридический документ, в котором лицо или правоспособное учреждение обязывается выполнить что-либо по отношению к другому лицу или учреждению.

ISIPAREIGÓJIMAS

Juridinis dokumentas, kuriuo vienas asmuo arba teisnumo įstaiga pasižada kitam asmeniui arba įstaigai ką nors įvykdyti.

- долговóе

Акт, удостоверяющий право одного лица на получение от другого лица каких-либо денежных сумм, векселей (см.), заёмных писем (см.) и др. и служащий письменным подтверждением долговых отношений.

skolìnis į.

Aktas, auteikiantis vienam asmeniui teisę gauti iš kito asmens tam tikrą piniginę sumą, vekselius (žr.), paskolinius raštus (žr.) ir kt., bei raštiškai patvirtinantis skolinius santykius.

ОКЛАДНÓЙ СБОР

Денежная повинность, взимаемая в определённом размере с каждой податной единицы (напр., квартирный налог, земские сборы и др.)

ANČDĖLÌNĖS RIÑKLIAVOS MÓKESTIS

Nustatytos sumos piniginis mokestis, imamas iš kiekvieno apmokestinto vieneto (pvz., buto mokestis, zemskinė rinkliava ir kt.).

ÓПИСЬ

Список, перечень вещей, документов, бумаг и др., составляемый для их учёта.

ÃPRAŠAS

Daiktų, dokumentų ir kt. sąrašas, sudaromas dėl jų apskaitos.

- дел

Перечень дел, который составляется в каком-либо учреждении и в котором указываются порядковый номер дела, его заголовок, крайние даты и количество листов.

bylù a.

Kurios nors įstaigos sudarytas bylų sąrašas, nurodant bylos eilės numerį, pavadinimą, kraštines datas ir lapų skaičių.

- имущества

Документ, составляемый государственными органами с целью предупреждения растраты имущества в случаях: открытия наследства или для обеспечения частного или казённого иска.

- сдаточная

Перечень дел, законченных в делопроизводстве какого-либо учреждения, по которому осуществляется их передача в архив.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Документ, в котором излагается судебное решение по какому-либо вопросу.
2. См. Постановление.

ОТНОШЕНИЕ

Название письма, служащего для переписки учреждений и лиц равных по своему иерархическому положению.

ОТЧЁТ

Официальное устное или письменное объяснение должностного лица о проделанной работе

turto a.

Dokumentas, sudarytas teismo organų, siekiant užkirsti kelią turto iššvaistymui, perimant palikimą arba užtikrinant asmenį bei valstybės ieškinį.

pérdavimo a.

Kurios nors įstaigos darbo eigoje užbaigtų bylų sąrašas, pagal kurį jos perduodamos į archyvą.

NUTARIMAS

Dokumentas, kuriame išdėstomas teismo sprendimas kuriuo nors klausimu.

Žr. Постановление (Nutarimas).

OFICIALUS RAŠTAS

Rašto, kuriuo susirašinėja tarpusavyje hierarchine padėtimi lygiavertės įstaigos ir asmenys, pavadinimas.

ATASKAITA

Oficialus raštiškas arba žodinis pareigūno pranešimas apie per tam tikrą laikotarpį atlik-

за определённый период , подкреплённое цифровыми данными и оправдательными документами.

П

ПАРТИКУЛЯРНАЯ ПЕРЕПИСКА

Частная переписка между отдельными лицами.

ПАСПОРТ

Официальный документ, удостоверяющий личность владельца.

ПЕТИЦИЯ

Коллективное прошение, подаваемое высшим органам государственной власти о переменах общественного характера и значения.

ПИСЬМО

Бумага с написанным текстом, посылаемая кому-либо и содержащая сведения официального или частного характера.

- заёмное

Письменное обязательство, выдаваемое кредитору должником и являющееся доказательством займа.

tą darbą, pateikiant skaičius ir pateisinamus dokumentus.

NEOFICIALUS SUSIRAŠINĖJIMAS

Asmeninio pobūdžio susirašinėjimas.

PASAS

Oficialus dokumentas, patvirtinantis jo savininko asmenį.

PETICIJA

Kolektyvinis prašymas, įteikiamas aukščiausiems valstybinės valdžios organams dėl visuomeninio pobūdžio pertvarkymų ir jų reikšmės.

RAŠTAS, LAIŠKAS

Popierius su parašytu tekstu, siunčiamas kuriam nors asmeniui, pateikiantis oficialaus arba asmeninio pobūdžio duomenis.

paskolinis raštas

Raštiškas įsipareigojimas, kurį skolininkas įteikia kreditoriui, kaip tiesioginį paskolos įrodymą.

ПОВИ́ННОСТЬ

Общественная или государственная обязанность граждан, дающая возможность государству их пользоваться личными (натуральные п.) и материальными (денежные п.) средствами.

– подво́дная

Государственная повинность, обязывающая крестьян перевозить должностных лиц, военных и др. на своём транспорте.

ПО́ДАТЬ

Государственный налог, взимаемый с крестьян и мещан.

– поду́шная

Денежный налог, взимаемый в одинаковом размере со всех лиц мужского пола, внесённых в ревизскую сказку(см.).

– поды́мная

См. Налог подымный.

ПОДОРО́ЖНАЯ

Документ, содержащий распоряжение государственного учреждения о предоставлении подвод или выдаче прогонных денег

PRIÉVOLĖ

Valstybinė arba visuomeninė gyventojų pareiga,sudaranti valstybei galimybę naudotis jų asmeniniais(natūrinis mokestis) ir materialiniais(piniginis mokestis) ištekliais.

pãstotė

Valstybinė valstiečių prievolė savo transportu vežti pareigūnus,kariškius ir kt.

MÓKESTIS

Valstybinis mokestis,imamas iš valstiečių bei miestiečių.

pagálvės m.

Vienodo dydžio piniginis mokestis,išieškomas iš visų vyriškos lyties asmenų,įtrauktų į revizinį sąrašą.

padũmės m.

Žr. **Налог подымный**

KELIÕNĖS LÃPAS

Dokumentas su valstybinės įstaigos nurodymu suteikti tam tikram asmeniui kelionei vežimą arba išmokėti kelionės pinigus.

определённому лицу по пути следования.

ПОДПИ́СКА

Заявление определённого лица с его подписью об исполнении каких-либо обязательств, напр., об уплате недоимки (см.) к определённому сроку, о невыезде с места жительства, о непринадлежности к тайным обществам и др.

ПОЖА́ЛОВАНИЕ

Именной указ (см.) о дарении какому-либо лицу недвижимого имущества в полную или ограниченную собственность.

ПОЖЕ́РТВОВАНИЕ

Дарение определённого имущества в пользу какой-либо группы общества, напр., голодающих, переселенцев и др.

ПОЖИ́ЗНЕННОЕ ВЛАДЕ́НИЕ

Право, дающее возможность определённому лицу владеть и пользоваться имуществом до смерти.

PASTĖDĖJIMO RÃŠTAS

Kurio nors asmens pareiškimas, patvirtintas jo paties parašu, apie tam tikrų įsipareigojimų išpildymą;pvz.,nustatytu laiku sumokėti nepriemokas(žr.),neišvykti iš savo gyvenamosios vietos,nepriklausyti slaptoms draugijoms ir kt.

DOVANÓJIMAS(IŠ MALÓNĖS)

Caro pasirašytas įsakas(žr.) apie dovanojimą kuriam nors asmeniui nekilnojamojo turto apibrėžtomis arba visiškos nuosavybės teisėmis.

PAAUKÓJIMAS

Tam tikro turto dovanojimas kuriai nors visuomenės grupei,pvz badaujantiems,persikėlėliams ir kitiems.

VÃLDYMAS IKÌ GYVÕS GALVÕS

Teisė tam tikram asmeniui valdyti ir naudotis turtu iki mirties.

ПОКАЗА́НИЕ

Сведения, сообщаемые подсудимым или свидетелями в ходе судебного процесса.

ПОСО́БИЕ

Единовременная выдача денежных средств из государственной казны чиновникам, вдовам, сиротам.

ПОСТАНОВЛЕ́НИЕ

I. Решение государственного или общественного органа по обсуждавшимся вопросам.

2. Определение органов предварительного следствия по вопросам, подлежащим их компетенции.

ПО́ШЛИНА

Денежный сбор (вид особого налога), взимаемый государственными органами при оформлении различных гражданских сделок.

– тамо́женная

Государственный налог на товары, которые ввозятся, вывозятся или провозятся через государство.

PARÓDYMAS

Teismo proceso eigoje pateikti kaltinamojo arba liudytojų duomenys.

PAŠÀLPA

Vienkartinis piniginių lėšų iš valstybės iždo išdavimas valdininkams, našlėms, našlaičiams.

NUTÀRIMAS

I. Valstybinio arba visuomeninio organo sprendimas svarstytais klausimais.

2. Parengtinio tardymo organo nutartis klausimais, esančiais jo kompetencijoje.

MÓKESTIS

Piniginė rinkliava (ypatingo mokesčio rūšis), imama valstybinės valdžios organų, apiforminant įvairius pilietinius sandėrius.

muĩto m.

Valstybinis mokestis už įvežamas, išvežamas ar pervežamas per valstybę prekes.

ПРА́ВИЛА

Письменно предъявляемые условия, служащие руководством в какой-либо деятельности или в определённой ситуации.

ПРЕДПИСА́НИЕ

Письменное распоряжение вышестоящего учреждения нижестоящему.

ПРЕДСТАВЛЕ́НИЕ

Письменный документ, содержащий предложение о назначении, перемещении, повышении по службе или награждении служащего.

ПРИВИЛЕ́ГИЯ

Определённые преимущества, особые права, данные какому-либо лицу, общественному классу, сословию и др. В период феодализма привилегией называлась и сама грамота, по которой давались эти права.

ПРИГОВО́Р

Акт, в котором излагается окончательное решение уголовного суда о виновности и наказании подсудимого.

TAISỸKLĖ

Raštu išdėstytos sąlygos, reikalaujančios jomis vadovautis kurioje nors veikloje arba konkrečioje situacijoje.

NURÓDYMAS

Raštiškas aukštesnės įstaigos potvarkis žemesnei.

PRISTÁTYMAS

Raštiškas dokumentas, kuriame siūloma pareigūną paskirti, perkelti į kitą vietą arba pareigas, paaukštinti tarnyboje arba apdovanoti.

PRIVILÈGIJA

Nustatytos pirmenybės, išimtinės teisės, suteiktos tam tikram asmeniui, visuomenės klasei, luomui ir kt. Feodalizmo laikais privilegija buvo vadinamas ir pats raštas, kuriuo tos teisės suteikiamos.

NUÓSPRENDIS

Aktas, kuriame išdėstytas galutinis baudžiamojo teismo sprendimas dėl teisiamojo nusikaltimo ir jam paskirtos bausmės.

ПРИКА́З

Правовый акт с официальным распоряжением вышестоящей инстанции, исполнение которого обязательно для подчинённых.

ПРОЕ́КТ

I. Предложение о проведении какого-либо мероприятия, подкрепляемое доводами о его необходимости и выгодности.
2. Письменное объяснение плана или сметы какой-либо постройки или сооружения.
3. Предварительный вариант документа, закона или решения, представляемого на рассмотрение и утверждение.

ПРОКЛАМА́ЦИЯ

Агитационная листовка антиправительственного содержания, выпускаемая с целью распространения какой-либо политической идеи или призывающая к какому-либo действию (демонстрации, забастовке). См. также Воззвание.

ĮSĀKYMAS

Juridinis aktas su aukštesnės instancijos oficialiu potvarkiu, kurį pavaldiniai privalo vykdyti.

PROJÈKTAS

I. Pasiūlymas pravesti kokį nors renginį, pateikiant argumentus apie jo būtinumą ir naudą.
2. Kokio nors statinio ar įrenginio plano arba sąmatos paaiškinimas raštu.
3. Preliminarinis dokumento, įstatymo arba nutarimo, pateikto peržiūrėti ir patvirtinti, variantas.

PROKLAMĀCIJA, ATSIŠAUKÌMAS

Antivyriausybinio turinio agitacinis lapelis, išleidžiamas platinant kokią nors politinę idėją arba kviečiant į kokį nors veiksmą (demonstraciją, streiką). Žr. taip pat Воззвание (Atsišaukimas, kreipimasis).

ПРОТОКО́Л

I. Письменный документ определённой формы с подробным изложением хода заседания государственного, общественного учреждения или организации.
2. Акт, составляемый уполномоченным лицом, содержащий описание происшествия или совершённого преступления.

ПРОШЕ́НИЕ

Письменное заявление частного лица или группы лиц в государственное учреждение с просьбой о решении какого-либо дела или вопроса.

ПРОЦЕ́НТНАЯ БУМА́ГА

Долговое обязательство акционерной компании или банка об уплате владельцам бумаг определённой суммы процента в зависимости от вложенного ими капитала.

Р

РА́ПОРТ

Письменное или устное служебное донесение должностного ли-

PROTOKÒLAS

I. Tam tikros formos raštiškas dokumentas, detaliai išdėstantis valstybinės, visuomeninės įstaigos arba organizacijos posėdžio eigą.
2. Įgalioto asmens surašytas aktas, pateikiantis įvykio arba įvykdyto nusikaltimo aprašymą.

PRĀŠYMAS

Vieno arba grupės asmenų raštiškas pareiškimas valstybinei įstaigai, prašant išspręsti kurį nors reikalą arba klausimą.

PROCÈNTINIS PÒPIERIUS

Akcininkų kompanijos arba banko skolinis įsipareigojimas dėl išmokėjimo papierių savininkams nustatytos sumos procentų, priklausomai nuo jų įdėto kapitalo.

RĀPORTAS

Tarnybinis pareigūno pranešimas raštu arba žodžiu aukštesnei

ца в высшую инстанцию или должностному лицу.

РАСКЛА́ДКА ПО́ДАТЕЙ

Распределение сельским обществом общей суммы налога между плательщиками-крестьянами в зависимости от имеющихся у них земельных угодий, голов скота, числа работников и др.

РАСПИ́СКА

Документ, подтверждающий получение чего-либо, заверенный подписью получателя.

РАСПОРЯЖЕ́НИЕ

Акт, издаваемый вышестоящей инстанцией об обязательном применении какого-либо закона или постановления при решении определённого вопроса. См. также Приказ.

РЕВИ́ЗСКАЯ СКА́ЗКА

Первичный документ учёта податного населения городов, сёл, деревень и т.д. со сведениями о составе семей по сословной принадлежности, национальности, возрасту, полу и др. Составляются при переписях населения - ревизиях.

instancijai arba pareigūnui.

MOKESČIŲ PASKIRSTYMAS

Bendros mokesčių sumos paskirstymas seniūnijoje tarp apmokestintojų -valstiečių, priklausomai nuo jų turimos žemės naudmenų, gyvulių kiekio, dirbančiųjų skaičiaus ir kt.

PAKVITAVIMAS, GAVIMO KVITAS

Dokumentas apie gavimą ko nors, patvirtintas gavėjo parašu.

PÓTVARKIS, ĮSA̋KYMAS

Aukštesnės instancijos išleistas aktas apie privalomą kurio nors įsakymo arba nutarimo pritaikymą, sprendžiant kurį nors konkretų klausimą. Žr. taip pat Приказ (Įsakymas).

REVİZINIS SA̋RAŠAS

Miestų, kaimų, bažnytkaimių ir kt. apmokestintų gyventojų apskaitos pirminis dokumentas su duomenimis apie šeimų, pagal luominę priklausomybę, sudėtį, tautybę, amžių, lytį ir kt. Sudaromas vykdant gyventojų surašymus-revizijas.

РЕГИ́СТР

I. Роспись в хронологическом порядке древних документов с указанием времени, к которому они относятся, места нахождения и краткого содержания.
2. См. Реестр, Указатель, Список.

РЕЕ́СТР

I. Перечисление каких-либо предметов, дел по порядку.
2. Книга (см.) для регистрации дел и бумаг в канцелярии.

- насто́льный

Реестр, в котором отмечается дата поступления документа в государственное учреждение, его движение и сделанные распоряжения по его исполнению.

РЕЗОЛЮ́ЦИЯ

I. Окончательная часть (резолюционная) судебного решения или приговора, в которой излагаются основные вопросы, рассмотренные на заседании суда.
2. Пометка или распоряжение начальника на поступившей к нему служебной бумаге с указанием о её исполнении.

REGISTRAS

1. Senų dokumentų sąrašas chronologine tvarka, nurodant jų parašymo laiką, laikymo vietą bei pateikiant trumpą turinį.

2. Žr. Rejestras, rodyklė, sąrašas.

REJESTRAS

I. Kokių nors daiktų, bylų, sąrašas, pateiktas eilės tvarka.
2. Kanceliarijos reikalų ir dokumentų registravimo knyga (žr. paranki̇nis (stãlo) r.

Rejestras, kuriame užrašoma valstybinėje įstaigoje gauto dokumento data, eiga bei nutarimai dėl jo vykdymo.

REZOLIUCIJA

I. Teismo nutarimo arba nuosprendžio baigiamoji (rezoliucinė) dalis, kurioje išdėstomi svarbiausi teismo posėdžiuose nagrinėti klausimai.
2. Viršininko pastaba arba potvarkis jam pateiktame tarnybiniame rašte su nurodymu dėl vykdymo.

РЕ́НТА

Регулярный доход с капитала, имущества или земли, не требующий от получателя предпринимательской деятельности.

– госуда́рственная

Особый вид государственного займа, при котором государство обязывается уплачивать определённый доход на занятый капитал без обязательства когда-либо возвратить сам капитал.

– земе́льная

Рента, получаемая землевладельцем с земли.

– пожи́зненная

Вид ренты, при котором государство выплачивает своему кредитору определённый доход в течение его жизни.

РЕСКРИ́ПТ

Публичное объявленное письмо царя высшим светским или духовным чинам с благодарностью за особые заслуги перед государством и с сообщением о награждении.

RENTÀ

Reguliariai iš kapitalo, turto, žemės gaunamos pajamos, nereikalaujančios iš jų gavėjo verslininkiškos veiklos.

valstýbinė r.

Ypatinga rūšis valstybinės paskolos, kuria valstybė įsipareigoja už pasiskolintą kapitalą sumokėti tam tikras pajamas, nenumatant kada nors sugrąžinti patį kapitalą.

žẽmės r.

Savininkų pajamos iš žemės.

r. ikì gyvõs galvõs.

Rentos rūšis, kai valstybė moka savo kreditoriui, jam gyvam esant, nustatytas pajamas.

RESKRÌPTAS

Aukštiems pasaulietiniams arba dvasiniams pareigūnams viešai paskelbtas caro laiškas, išreiškiantis padėką už ypatingus valstybei nuopelnus, pranešantis apie suteiktus apdovanojimus ir kt.

РЕШЕ́НИЕ

Акт, в котором излагается окончательное постановление гражданского суда о виновности и наказании подсудимого.

РО́СПИСЬ НЕРЕШЁННЫХ ДЕЛ

Реестр (см.), в котором регистрируются дела, поступающие в канцелярию с указанием должностного лица, у которого данное дело находится в производстве.

С

САНКЦИЯ

Подтверждение или окончательное утверждение акта верховной властью, дающее ему силу закона.

СВОД

Совокупность текстов, цифровых данных и др., сведённых вместе и расположенных в определённой последовательности.

– зако́нов

Сборник законов, систематизированных по определённой отрасли права.

SPRENDÌMAS

Aktas, kuriame išdėstyta galutinė civilinio teismo nutartis dėl teisiamojo nusikaltimo ir jam paskirtos bausmės.

NEIŠSPRĖ́STŲ BYLŲ SĄRAŠAS

Rejestras (žr.), kuriame užrašomi kanceliarijoje gaunami dokumentai, nurodant konkretų reikalą atliekantį pareigūną.

SÁNKCIJA

Aukščiausiosios valdžios organų patvirtinimas arba galutinis įteisinimas akto, suteikiant jam įstatymo galią.

RINKINỸS, SÁVADAS

Tekstų, skaičių ir kt. duomenų visuma, pateikta kartu ir išdėstyta nustatyta tvarka.

įstãtymų sávadas

Kurios nors teisės srities susistemintas įstatymų rinkinys.

СВИДЕ́ТЕЛЬСТВО

Документ, служащий доказательством каких-либо прав или удостоверением определённого положения или состояния данного лица.

– метри́ческое

Документ, выдаваемый причтом или консистерией, удостоверяющий, что в метрической книге имеется запись о рождении, браке или смерти какого-либо лица.

СЕКВЕ́СТР

Наложение органами власти ареста на имущество (см.) частных лиц или конфискация (см.) его в пользу государства.

СМЕ́ТА

I. Примерный расчёт денежных расходов, строительных материалов и др., составляемый при заказе, подряде на строительство объекта.
2. Документ исчисления предстоящих расходов и доходов.

LIUDIJIMAS

Dokumentas, įrodantis tam tikras asmens teises arba patvirtinantis jo luominę bei turtinę priklausomybę.

metrikų l.

Parapijos klero (dvasininko) arba konsistorijos išduotas dokumentas, patvirtinantis, kad metrikų knygoje yra įrašas apie kurio nors asmens gimimą, sutuoktuves arba mirtį.

SEKVESTRAS

Valdžios organų įvykdytas privačių asmenų turto areštas (žr.) arba jo konfiskacija (žr.) valstybės naudai.

SĄMATA

I. Apytikris piniginių išlaidų, statybinių medžiagų ir kt. apskaičiavimas, sudaromas užsakant objektą ar susitariant dėl statybos rangos.
2. Būsimų išlaidų ir sąnaudų apskaičiavimo dokumentas.

СООБЩЕ́НИЕ

Документ, в котором должностное или частное лицо уведомляются о каких-либо событиях общественного или частного характера.

СПИ́СОК

Письменный перечень документов, предметов, сведений и др., составляемый для их регистрации.

– именно́й

Список группы лиц с указанием имени, отчества, фамилии или прозвища.

– кондуи́тный

Особый список со сведениями о способностях и поведении определённого лица (военных, учащихся).

– посемейный

Список членов семей лиц податного сословия, с указанием их возраста и отбывания военной службы за последние шесть лет. Служит основанием для составления призывного списка (см.).

PRANEŠIMAS

Dokumentas, kuriame pareigūnas arba privatus asmuo informuoja apie kokius nors visuomeninio arba asmeninio pobūdžio įvykius.

SĄRAŠAS

Raštu pateiktas dokumentų, daiktų, duomenų ir kt. išvardinimas, sudarytas dėl jų registracijos.

vardinis s.

Sąrašas asmenų, nurodant vardus, tėvų vardus, pavardes arba pravardes.

konduitinis s.

Ypatingas sąrašas, kuriame pateikiami duomenys apie tam tikro asmens (kariškio, besimokančiojo) sugebėjimus ir elgesį.

šeimos (šeimų) s.

Apmokestinto luomo šeimos (šeimų) narių sąrašas, nurodant asmenų amžių, karinėje tarnyboje per paskutinius šešerius metus atitarnautą laiką. Yra pagrindas sudarant šaukiamųjų sąrašą (žr).

– послужно́й

Именной список (см.) со сведениями о прохождении службы офицером или чиновником.

– призывно́й

Именной список (см.) лиц, призываемых на военную службу.

– стате́йный

Документ, который составляется на каждого арестанта, ссылаемого в Сибирь; содержит биографические данные арестованного.

– спра́вочных цен

Список цен, устанавливаемых городскими управами и уездной полицией на основании существующих в данном месте торговых цен. Служит основанием при составлении всякого рода смет.

– формуля́рный

Список должностей какого-либо лица с указанием даты поступления, увольнения и перемещения по службе, а также поощрений и наград.

tarnýbos lãpas

Vardinis sąrašas(žr.),kuriame pateikiami duomenys apie karininkų arba valdininkų tarnybos eigą.

šaukiamųjų s.

Vardinis sąrašas(žr.)asmenų, pašauktų į karinę tarnybą.

tremtinio žiniãlapis

Dokumentas,surašomas kiekvienam tremiamam į Sibirą kaliniui,pateikiant apie jį biografinius duomenis.

informãcinių káinų s.

Miestų bei zemstvų valdybų bei apskričių policijos sudarytų kainų(toje vietovėje esančių prekybinių kainų pagrindu) sąrašas.Buvo pagrindu,sudarant įvairaus pobūdžio sąmatas.

formuliãro s., tarnýbos lãpas

Kurio nors asmens tarnybos eigos sąrašas,nurodant įstojimo, išstojimo ar pervedimo į kitą tarnybą datas,o taip pat paskatinimus ir apdovanojimus.

СПРА́ВКА

I.Документ, содержащий описание и подтверждение тех или иных фактов и событий.

2.Документ, подтверждающий факты биографического или служебного характера.

СТРАХОВО́Й ПО́ЛИС

Письменный документ, в котором указываются условия заключения страхового договора.

СУБСИ́ДИЯ

Денежная (или натуральная) помощь, оказываемая государством местным органам управления, обществам, торговым и промышленным предприятиям, частным лицам, другим государствам.

СХЕ́МА

I.Предварительный проект, план, описание чего-либо в общих чертах.

2.Обобщённое графическое изображение, чертёж, в котором при помощи графических условных изображений и обозначений отражены общие правила, связи, системы.

PAŽYMÉJIMAS

I.Dokumentas,pateikiantis kurių nors faktų arba įvykių aprašymą ir patvirtinimą.

2.Dokumentas,patvirtinantis biografinio ar tarnybinio pobūdžio faktus.

DRAUDÌMO LIÚDIJIMAS(PAŽYMÉJIMAS)

Raštiškas dokumentas,nurodantis draudimo sutarties sudarymo sąlygas.

SUBSÌDIJA

Piniginė(arba natūrinė)valstybės parama vietiniams valdžios organams,bendrovėms,prekybos ir pramonės įmonėms,privatiems asmenims,kitoms valstybėms.

SCHÈMA

I.Perengtinis projektas,planas, aprašymas ko nors bendrais bruožais.

2.Apibendrinanti vaizdinė priemonė,brėžinys,kuriame grafiniais sutartiniais vaizdais ir ženklais išreiškiamos bendros taisyklės,ryšiai,sistemos.

Т

ТАБЕЛЬ

Список (см.), расписание или календарь в виде таблицы (см.).

ТАБЛИ́ЦА

Список (см.) каких-либо предметов, расписанных в определённом порядке и по определённым рубрикам.

ТАРИ́Ф

Список (см.) с официальной расценкой стоимости провоза товаров, почты и пассажиров на различные расстояния.

TABELIS

Sąrašas(žr.), tvarkaraštis arba kalendorius, sudarytas lentelės (žr.) tvarka.

LENTELĖ

Kokių nors daiktų, pateiktų nustatyta tvarka, pagal pavadinimus ir skiltis, sąrašas(žr).

TARIFAS

Oficialiai nustatytų kainų už prekių, keleivių, pašto siuntų pervežimą, priklausomai nuo nuotolio, sąrašas.

У

УВЕДОМЛЕ́НИЕ

Документ, в котором о чём-либо кратко сообщается.

УДОСТОВЕРЕ́НИЕ

Документ, подтверждающий достоверность какого-либо факта.

– ли́чности

Документ, удостоверяющий личность предъявителя.

INFORMACIJA

Dokumentas, kuriame glaustai apie ką nors pranešama.

LIUDIJIMAS, PAŽYMĖJIMAS

Dokumentas, patvirtinantis kurio nors fakto patikimumą.

asmens l.

Dokumentas, patvirtinantis liudijimą pateikiančio piliečio asmenį.

УЗАКОНЕ́НИЕ

Утверждённое постановление, имеющее силу закона.

УКА́З

I. Предписание (см.) верховного государственного органа власти распорядительного характера, имеющее силу закона.
2. Распоряжение (см.) вышестоящего учреждения нижестоящему.

– именно́й

Указ, которым оформляется личное распоряжение главы государства (императора), чаще всего им подписанный.

УКАЗА́ТЕЛЬ

Алфавитный или хронологический список документов, книг, фамилий и др., который ведётся в учреждениях для облегчения поиска нужных сведений, данных и др.

УЛОЖЕ́НИЕ

Систематическое изложение определённой части законодательства.

ĮSTATYMÌNIS ÃKTAS

Patvirtintas nutarimas, turintis įstatymo galią.

ĮSAKAS

I. Aukščiausiosios valstybinės valdžios organo tvarkomojo pobūdžio nurodymas(žr.), turintis įstatymo galią.
2. Aukštesnės instancijos potvarkis žemesnei.

caro pasirašytas į.

Įsakas, kuriame įteisinamas asmeninis valstybės valdovo(imperatoriaus)potvarkis, dažniausiai jo paties pasirašytas.

RODỸKLĖ, SĄRAŠAS

Abėcėlinis arba chronologinis dokumentų, knygų, pavardžių ir kt. sąrašas, sudarinėjamas įstaigose ir naudojamas palengvinant reikalingų duomenų paieškoms.

ĮSTATYMŲ RINKINỸS(SÁVADAS)

Tam tikros įstatymų dalies sisteminis išdėstymas.

УСТА́В

Систематическое изложение правил, регулирующих деятельность определённой отрасли управления, общественных или государственных организаций, научных обществ, партий и др.

ĮSTATAI,NUOSTATAI

Sisteminis taisyklių rinkinys, reguliuojantis kurios nors valdymo srities,valstybinių arba visuomeninių organizacijų,mokslo draugijų,partijų ir kt.veiklą.

Ф

ФОРМУЛЯ́Р

См. Список формулярный

FORMULIÃRAS

Žr. Formuliaro,tarnybos lapas.

ФУНДА́ЦИЯ

Документ о передаче имущества на общественные нужды.

FUNDÃCIJA

Dokumentas apie turto perdavimą visuomenės naudai.

Х

ХОДА́ТАЙСТВО

Официальное письмо с просьбой о положительном решении какого-либо вопроса.

TARPININKÃVIMAS,PRÃŠYMAS

Oficialaus pobūdžio raštas,prašant teigiamai išspręsti kurį nors klausimą.

Ц

ЦЕ́ННАЯ БУМА́ГА

Документ, удостоверяющий внос пая в капитал акционерного общества или предоставление займа.

VERTÝBINIS PÕPIERIUS

Dokumentas,patvirtinantis pajaus įdėjimą į akcinės bendrovės kapitalą arba paskolos suteikimą.

ЦЕРЕМОНИА́Л

I.Официальное расписание порядка ведения торжественного обряда, шествия.
2.Совокупность церемоний(см.)

CEREMONIÃLAS

I.Oficialaus pobūdžio tvarkaraštis,kuriame pateikta iškilmių, apeigų,eitynių tvarka.
2.Ceremonijų(žr.) visuma.

ЦЕРЕМО́НИЯ

I.Предварительный план или заранее установленные правила, по которым совершаются торжественные обряды.
2.Форма, которой придерживаются во время совершения торжественного обряда.

CEREMÓNIJA

I.Iš anksto numatytas planas arba nustatytos taisyklės,kurių laikantis atliekamos iškilmingos apeigos.
2.Forma,kurios laikomasi atliekant iškilmingas apeigas.

ЦЕРКО́ВНЫЙ О́БЫСК

Свидетельство (см.), которое составляет причт церкви перед каждым браковочетанием о том, что венчающиеся не состоят в родственных отношениях.

BAŽNÝTINIS LIÙDIJIMAS

Liudijimas(žr.),kurį išrašo bažnyčios kleras prieš kiekvieną santuoką ir kuriuo patvirtinama, jog sutuoktiniai nėra giminės.

ЦИ́РКУЛЯ́Р

Акт или письменное распоряжение с общими указаниями, рассылаемыми нижестоящим учреждениям и должностным лицам.

APLIÑKRAŠTIS

Aktas arba rašytinis potvarkis su bendro pobūdžio nurodymais, išsiuntinėjamas žemesnio pavaldumo įstaigoms ir pareigūnams.

Э

ЭДИКТ	EDIKTAS
Публично объявленный указ верховной власти или нормативный акт, имеющий силу закона.	Viešai paskelbtas aukščiausiosios valstybinės valdžios įsakas arba normatyvinis aktas, turintis įstatymo galią.

СПИСОК ТЕРМИНОВ

	А
Акт	aktas
- выкупной	išpirkimo a.
Акциз	akcizas
Акция	akcija
Анкета	anketa
Арест имущества	turto areštas
Архив	archyvas
Ассекурация	asekuracija
Ассигновка	asignuotė
Аттестат	atestatas
- зрелости	brandos a.
	Б
Банкнот	banknotas
Бланк	blankas
Бумага	raštas
Бюджет	biudžetas
Бюллетень	biuletenis
	В
Валовой доход	bendrosios pajamos
Ввод во владение	valdymo teisių patvirtinimo (įvedimo į valdymą) aktas
Ввод в наследство	paveldėjimo teisių patvirtinimo(įvedimo į paveldėjimą)aktas
Ведомость	žiniaraštis
- исповедная	atliktos išpažinties ž.
- клировая	klero(dvasininkų) ž.
Вексель	vekselis
- переводный	įsakytinis v.(trata)
Воззвание	atsišaukimas,kreipimasis
Выправка	pažyma
Высочайшее повеление	caro(imperatoriaus)įsakymas

Г

Генеалогическая таблица	genealoginė lentelė
Гербовый сбор	žyminė rinkliava
Грамота	raštas
- жалованная	apdovanojimo r.
- похвальная	pagyrimo r.
- уставная	nuostatinis(reglamento) r.

Д

Дело	byla
Дивидент	dividendas
Диплом	diplomas
- на дворянство	bajoro vardo(bajorystės)d.
Дневник	dienoraštis
Доверенность	įgaliojimas
Договор	sutartis
- арендный	nuomos s.
Доклад	pranešimas
- всеподданнейший	nuolankiausias p.
Документ	dokumentas
Донесение	pranešimas
Донос	įskundimas
Досмотр	patikrinimas
- таможенный	muitinis p.

Ж

Жалоба	skundas
- апелляционная	apeliacinis s.
Журнал	žurnalas
- входящей корреспонденции	gaunamųjų raštų ž.

- исходящей корреспонденции	siunčiamųjų raštų ž.

З

Завещание	testamentas
Заключение	išvada
Залог	užstatas
Записка	raštelis,laiškelis,raštas pranešimas,atmintinė,užrašai
- докладная	aiškinamasis raštas
- объяснительная	aiškinamasis raštas
- памятная	atmintinė
Запись	aktas,raštas
- дарственная	dovanojimo raštas
- фундушевая	fundacijos(paaukojimo)raštas
Запрос	užklausimas
Заявление	pareiškimas

И

Извещение	pranešimas
Инвентарь	inventorius
Инструкция	instrukcija
Иск	ieškinys

К

Квитанция	kvitas
- рекрутская	rekrutų k.
Книга	knyga
- инвентарная	inventorinė k.
- кассовая	kasos k.
- межевая	sklypų ribų,ežių k.
- метрическая	metrikų k.

– окладная	ančdėlinė k.
– рассыльная	siuntų(siuntinių)registravimo k.
– расходная	išlaidų k.
– родословная	genealoginė(kilmės) k.
– шнуровая	suverta(persiūta) k.
Книжка	knygelė,knygutė
– памятная	informacinė knygutė(atmintinė)
– расчётная	atsiskaitomoji(atsiskaitymų) knygelė
Конвенция	konvencija
Контракт	kontraktas
– брачный	santuokos k.
Конфискация	konfiskacija
Кредит	kreditas
Крепость	nuosavybės raštas
– закладная	įkaitinis r.
– купчая	pirkimo a.
Купон	kuponas

Л

Лист	raštas
– вводный	įvedamasis r.
– закладной	įkaitinis r.
– исполнительный	vykdomasis r.
– опросный	apklausos lapas
– открытый	atviras r.
– похвальный	pagyrimo r.
Люстрация имений	dvaro liustracija

М

Манифест	manifestas
Метрика	metrika

Мнение	Nuomonė

Н

Наём имущества	turto nuomos s.
Накладная	prekyraštis,važtaraštis
Налог	mokestis
– подоходный	pajamų m.
– подымный	padūmės m.
– поземельный	žemės m.
Недоимка	nepriemoka
Нота	nota
– вербальная	verbalinė n.

О

Облигация	obligacija
Объяснение	paaiškinimas
Обязательство	įsipareigojimas
– долговое	skolinis į.
Окладной сбор	ančdėlinės rinkliavos mokestis
Опись	aprašas
– дел	bylų a.
– имущества	turto a.
– сдаточная	perdavimo a.
Определение	nutarimas
Отношение	oficialus raštas
Отчёт	ataskaita

П

Партикулярная переписка	neoficialus susirašinėjimas
Паспорт	pasas

Петиция	peticija
Письмо	raštas,laiškas
- заёмное	paskolinis r.
Повинность	prievolė
- подводная	pastotė
Подать	mokestis
- подушная	pagalvės m.
- подымная	padūmės m.
Подорожная	kelionės lapas
Подписка	pasižadėjimo raštas
Пожалование	padovanojimas(iš malonės)
Пожертвование	paaukojimas
Пожизненное владение	valdymas iki gyvos galvos
Показание	parodymas
Пособие	pašalpa
Постановление	nutarimas
Пошлина	mokestis
- таможенная	muito m.
Правила	taisyklė
Предписание	nurodymas
Представление	pristatymas
Привилегия	privilegija
Приговор	nuosprendis
Приказ	įsakymas
Проект	projektas
Прокламация	proklamacija,atsišaukimas
Протокол	protokolas
Прошение	prašymas
Процентная бумага	procentinis popierius

Р

Рапорт	raportas
Раскладка податей	mokesčių paskirstymas
Расписка	pakvitavimas,gavimo kvitas
Распоряжение	potvarkis,įsakymas
Ревизская сказка	revizinis sąrašas
Регистр	registras
Реестр	rejestras
- настольный	parankinis(stalo) r.
Резолюция	rezoliucija
Рента	renta
- государственная	valstybinė r.
- земельная	žemės r.
- пожизненная	r. iki gyvos galvos
Рескрипт	reskriptas
Решение	sprendimas
Роспись нерешённых дел	neišspręstų bylų sąrašas

С

Санкция	sankcija
Свод	rinkinys,sąvadas
- законов	įstatymų sąvadas
Свидетельство	liudijimas
- метрическое	metrikų l.
Секвестр	sekvestras
Смета	sąmata
Сообщение	pranešimas
Список	sąrašas
- именной	vardinis s.
- кондуитный	konduitinis s.

– посемейный	šeimos(šeimų) s.
– послужной	tarnybos lapas
– призывной	šaukiamųjų s.
– статейный	tremtinio žinialapis
– справочных цен	informacinių kainų s.
– формулярный	formuliaro s.,tarnybos lapas.
Справка	pažymėjimas
Страховой полис	draudimo liudijimas(pažymėjimas)
Субсидия	subsidija
Схема	schema

Т

Табель	tabelis
Таблица	lentelė
Тариф	tarifas

У

Уведомление	informacija
Удостоверение	liudijimas,pažymėjimas
– личности	asmens l.
Узаконение	įstatyminis aktas
Указ	įsakas
– именной	caro pasirašytas į.
Указатель	rodyklė,sąrašas
Уложение	įstatymų rinkinys(sąvadas)
Устав	įstatai,nuostatai

Ф

Формуляр	formuliaras
Фундация	fundacija

Х

Ходатайство	tarpininkavimas,prašymas

Ц

Ценная бумага	vertybinis popierius
Церемониал	ceremonialas
Церемония	ceremonija
Церковный обыск	bažnytinis liudijimas
Циркуляр	aplinkraštis

Э

Эдикт	ediktas

TERMINŲ SĄRAŠAS

A

Akcija	Акция
Akcizas	Акциз
Aktas	Акт
išpirkimo a.	– выкупной
Aktas,raštas	Запись
dovanojimo r.	– даретвенная
fundacijos(paaukojimo) r.	– фуидушевая
Ančdėlinės rinkliavos mokestis	Окладной сбор
Anketa	Анкета
Aplinkraštis	Циркуляр
Aprašas	Опись
bylų a.	– дел
perdavimo a.	– сдаточная
turto a.,	– имущества
Archyvas	Архив
Asekuracija	Ассекурация
Asignuotė	Ассигновка
Ataskaita	Отчёт
Atestatas	Аттестат
brandos a.	– зрелости
Atsišaukimas,kreipimasis	Воззвание

B

Banknotas	Банкнот
Bažnytinis liudijimas	Церковный обыск
Bendrosios pajamos	Валовой доход
Biudžetas	Бюджет
Byla	Дело

Biuletenis	Бюллетень
Blankas	Бланк

C

Caro(imperatoriaus)įsakymas	Высочайшее повеление
Ceremonialas	Церемониал
Ceremonija	Церемония

D

Dienoraštis	Дневник
Diplomas	Диплом
bajoro vardo(bajorystės) d.	– на дворянство
Dividendas	Дивидент
Dokumentas	Документ
Draudimo liudijimas(pažymėjimas)	Страховой полис
Dvaro liustracija	Люстрация имений

E

Ediktas	Эдикт

F

Fundacija	Фундация
Formuliaras	Формуляр

G

Genealoginė lentelė	Генеалогическая таблица

I

Ieškinys	Иск
Įgaliojimas	Доверенность
Informacija	Уведомление
Instrukcija	Инструкция

Inventorius	Инвентарь
Įsakas	Указ
caro pasirašytas į.	- именной
Įsakymas	Приказ
Įsipareigojimas	Обязательство
skolinis į.	- долговое
Įskundimas	Донос
Įstatai,nuostatai	Устав
Įstatyminis aktas	Узаконение
Įstatymų rinkinys(sąvadas)	Уложение
Išvada	Заключение
K	
Kelionės lapas	Подорожная
Knyga	Книга
ančdėlinė k.	- окладная
genealoginė(kilmės) k.	- родословная
inventorinė k.	- инвентарная
išlaidų k.	- расходная
kasos k.	- кассовая
metrikų k.	- метрическая
siuntų(siuntinių)registra-	- рассыльная
vimo k.	
sklypų ribų,ežių k.	- межевая
suverta(persiūta) k.	- шнуровая
Knygelė,knygutė	Книжка
atsiskaitomoji(atsiskaitymų)	- расчётная
knygelė	

informacinė knygutė(atmintinė)	- памятная
Konfiskacija	Конфискация
Kontraktas	Контракт
santuokos k.	- брачный
Konvencija	Конвенция
Kreditas	Кредит
Kuponas	Купон
Kvitas	Квитанция
rekrutų k.	- рекрутская
L	
Lentelė	Таблица
Liudijimas	Свидетельство
metrikų l.	- метрическое
Liudijimas,pažymėjimas	Удостоверение
asmens l.	- личности
M	
Manifestas	Манифест
Metrika	Метрика
Mokestis	Налог
padūmės m.	- подымный
pajamų m	- подоходный
žemės m.	- поземельный
Mokestis	Подать
padūmės m.	- подымная
pagalvės m.	- подушная
Mokestis	Пошлина
muito m.	- таможенная
Mokesčių paskirstymas	Раскладка податей

N	
Neišspręstų bylų sąrašas	Роспись нерешённых дел
Neoficialus susirašinėjimas	Партикулярная переписка
Nepriemoka	Недоимка
Nota	Нота
verbalinė n.	- вербальная
Nuomonė	Мнение
Nuosavybės raštas	Крепость
įkaitinis raštas	- закладная
pirkimo aktas	- купчая
Nuosprendis	Приговор
Nurodymas	Предписание
Nutarimas	Определение
Nutarimas	Постановление
O	
Obligacija	Облигация
Oficialus raštas	Отношение
P	
Paaiškinimas	Объяснение
Paaukojimas	Пожертвование
Padovanojimas(iš malonės)	Пожалование
Pakvitavimas,gavimo kvitas	Расписка
Pareiškimas	Заявление
Parodymas	Показание
Pasas	Паспорт
Pasižadėjimo raštas	Подписка
Pašalpa	Пособие

Patikrinimas	Досмотр
muitinis p.	- таможенный
Paveldėjimo teisių patvirtinimo(įvedimo į paveldėjimą)aktas	Ввод в наследство
Pažyma	Выправка
Pažymėjimas	Справка
Peticija	Петиция
Potvarkis,įsakymas	Распоряжение
Pranešimas	Доклад
nuolankiausias p.	- всеподданнейший
Pranešimas	Донесение
Pranešimas	Извещение
Pranešimas	Сообщение
Prašymas	Прошение
Prekyraštis,važtaraštis	Накладная
Prievolė	Повинность
pastotė	- подводная
Pristatymas	Представление
Privilegija	Привилегия
Procentinis popierius	Процентная бумага
Projektas	Проект
Proklamacija,atsišaukimas	Прокламация
Protokolas	Протокол
R	
Raportas	Рапорт
Raštas	Бумага

Raštas	Грамота
apdovanojimo r.	– жалованная
nuostatinis(reglamento) r.	– уставная
pagyrimo r.	– похвальная
Raštas	Лист
apklausos lapas	– опросный
atviras r.	– открытый
įkaitinis r.	– закладной
įvedamasis r.	– вводный
pagyrimo r.	– похвальный
vykdomasis r.	– исполнительный
Raštas,laiškas	Письмо
paskolinis r.	– заёмное
Raštelis,laiškelis,raštas,pranešimas,atmintinė,užrašai	Записка
aiškinamasis raštas	– докладная
aiškinamasis raštas	– объяснительная
atmintinė	– памятная
Registras	Регистр
Rejestras	Реестр
parankinis(stalo) r.	– настольный
Renta	Рента
r.iki gyvos galvos	– пожизненная
valstybinė r.	– государственная
žemės r.	– земельная
Reskriptas	Рескрипт
Revizinis sąrašas	Ревизская сказка
Rezoliucija	Резолюция

Rinkinys,sąvadas	Свод
įstatymų sąvadas	– законов
Rodyklė,sąrašas	Указатель

S

Sąmata	Смета
Sankcija	Санкция
Sąrašas	Список
formuliaro s.,tarnybos lapas	– формулярный
informacinių kainų s.	– справочных цен
konduitinis s.	– кондуитный
šaukiamųjų s.	– призывной
šeimos(šeimų) s.	– посемейный
tarnybos lapas	– послужной
tremtinio žinialapis	– статейный
vardinis s.	– именной
Schema	Схема
Sekvestras	Секвестр
Skundas	Жалоба
apeliacinis s.	– апелляционная
Sprendimas	Решение
Subsidija	Субсидия
Sutartis	Договор
nuomos s.	– арендный

T

Tabelis	Табель
Taisyklė	Правила
Tarifas	Тариф
Tarpininkavimas,prašymas	Ходатайство

Testamentas	Завещание
Turto areštas	Арест имущества
Turto nuomos sutartis	Наём имущества
U	
Užklausimas	Запрос
Užstatas	Залог
V	
Valdymas iki gyvos galvos	Пожизненное владение
Valdymo teisių patvirtinimo (įvedimo į valdymą) aktas	Ввод во владение
Vekselis	Вексель
įsakytinis v.(trata)	- переводный (тратта)
Vertybinis popierius	Ценная бумага
Ž	
Žyminė rinkliava	Гербовый сбор
Žiniaraštis	Ведомость
atliktos išpažinties ž.	- исповедная
klero(dvasininkų) ž.	- клировая
Žurnalas	Журнал
gaunamųjų raštų ž.	- входящей корреспонденции
siunčiamųjų raštų ž.	- исходящей корреспонденции

Главное архивное управление при Совете Министров Литовской ССР
Центральный государственный исторический архив Литовской ССР

Краткий толковый словарь делопроизводственных терминов (XIXв.-XXв.) на русском и литовском языках.

Составители В.В.Гирининкене, А.И.Тумаринсон.

Ответственный редактор Б.К.Вонсавичюс.

Издательство ,г.Вильнюс, 1988.

Vyriausioji archyvų valdyba prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos
Lietuvos TSR centrinis valstybinis istorijos archyvas

Trumpas aiškinamasis rusų-lietuvių kalbų raštvedybos terminų žodynas(XIX a. - XX a. pr.)

Sudarė V.Girininkienė,A.Tumarinson.

Ats.redaktorius B.Vonsavičius.

Duota rinkti Pasirašyta spaudai
Formatas I90xI40.3 sp.lankai.Tiražas 300 egz.Užsakymas Nr. 5578
Kaina 30 kap.Leidykla
Spaudė Motiejaus Šumausko spaustuvė
232600 Vilnius,A.Strazdelio I.